บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ในปัจจุบันสัญญาหลักประกันจะได้ทวีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศในฐานะที่เป็นเงื่อนไขหรือปัจจัยหลักที่เจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินต่างๆใช้พิจารณาประกอบการให้สินเชื่อหรือวงเงินกู้ยืมต่างๆ ทั้งนี้ เนื่องจากแม้โดยทั่วไปแล้วเจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ และสามารถบังคับชำระหนี้ของตนได้จากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิงตามมาตรา 214 อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้วสิทธิดังกล่าวอาจไม่เพียงพอในการคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ เนื่องจาก การบังคับชำระหนี้ในลักษณะดังกล่าวย่อมต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน และมีค่าใช้จ่ายสูง และก็ไม่แน่นอนว่าเจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้หรือไม่ เนื่องจากต้องขึ้นอยู่กับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สินของลูกหนี้ทั้งหมด ว่ามีมากน้อยเพียงใด

ด้วยเหตุนี้จึงเกิดหลักเกี่ยวกับการประกันการชำระหนี้ขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้แก่เจ้าหนี้ว่าแม้ลูกหนี้จะมีทรัพย์สินไม่เพียงพอต่อการบังคับชำระหนี้แล้ว เจ้าหนี้ยังสามารถใช้สิทธิบังคับเอาจากหลักประกันซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้หรือของบุคคลภายนอกทดแทนก็ได้ หรือบังคับให้บุคคลภายนอกชำระหนี้แทน ในกรณีที่ไม่ใช่หนี้เฉพาะตัว ทั้งนี้ สามารถแบ่งการประกันหนี้ออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

(1) การประกันหนี้ด้วยบุคคล ซึ่งเป็นกรณีที่บุคคลภายนอกเข้าทำสัญญากับเจ้าหนี้ว่าหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตนจะชำระหนี้แทน และ

(2) การประกันหนี้ด้วยทรัพย์ ซึ่งเป็นการที่ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกนำทรัพย์มาวางเป็นประกัน โดยหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้แล้ว เจ้าหนี้จะมีสิทธิเหนือกว่าเจ้าหนี้สามัญอื่นใดในการบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินนั้น

ทั้งนี้ หลักการประกันการชำระหนี้ที่ดีนั้น จะต้องสามารถรับรองสิทธิพิเศษของเจ้าหนี้ในการบังคับชำระหนี้จากหลักประกันก่อนเจ้าหนี้สามัญอื่นใดได้ ด้วยวิธีการบังคับหลักประกันที่สะดวกรวดเร็วและค่าใช้จ่ายต่ำ แต่ก็ต้องไม่ตัดสิทธิลูกหนี้ หรือผู้ให้หลักประกันในการใช้สอยประโยชน์จากทรัพย์ดังกล่าว โดยควรเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สามารถนำทรัพย์สินมาเป็นหลักประกันได้โดยไม่จำกัดชนิด หรือประเภท ตลอดจนต้องสามารถวางหลักประกันเพื่อหนี้ในอนาคตได้ด้วย โดยไม่ต้องมีการจดทะเบียน หรือทำสัญญากันใหม่

อนึ่ง ในส่วนของการประกันหนี้ในอนาคตนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติรับรองไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 681 และมาตรา 707 ว่าคู่สัญญาย่อมสามารถทำสัญญาค้ำประกันหรือสัญญาจำนองเพื่อหนี้ในอนาคตได้ โดยให้เงื่อนไขว่าหนี้ดังกล่าวนั้นต้องเป็นหนี้ที่อาจเป็นผลได้

อนึ่ง แม้จะปรากฏการพาดพิงถึงลักษณะของหนี้ในอนาคตในกฎหมายหลายเรื่อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องเงื่อนไข (มาตรา 182) เรื่องละเมิด (มาตรา 444) และเรื่องการประกันภัย (มาตรา 861) หรือในกฎหมายล้มละลาย มาตรา 9 ซึ่งกำหนดถึงหนี้ที่ อาจถูกนำมาคำนวณว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ โดยผู้เขียนสามารถสรุปแนวทางการจำกัดความของ “หนี้ในอนาคต” ได้เป็น 2 ลักษณะด้วยกันกล่าวคือ

(1) กรณีที่เจ้าหนี้และลูกหนี้มีนิติสัมพันธ์และเกิดหนี้แล้ว แต่เจ้าหนี้ยังไม่อาจบังคับชำระหนี้ได้ เนื่องจากติดเงื่อนไขบางประการ

(2) กรณีที่ยังไม่เกิดหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้แต่อย่างใด แต่มีแนวโน้มว่าจะได้เกิดมีขึ้น โดยเจ้าหนี้และลูกหนี้อาจได้มีการทำสัญญาอีกฉบับเพื่อรองรับว่าต่อไปจะได้มีการก่อหนี้ระหว่างกัน เช่น กรณีธนาคารอนุมัติวงเงินสินเชื่อให้ลูกค้า เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หนี้ในอนาคตตามมาตรา 681 ตามประเด็นที่ศึกษานั้น น่าจะเป็นกรณีที่ (2) ซึ่งยังไม่มีหนี้เกิดขึ้นระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ เนื่องจากหากเป็นกรณีที่มีหนี้ระหว่างกันเกิดขึ้นแล้ว แม้จะยังติดเงื่อนไขอยู่ก็ถือว่าเป็นหนี้ที่สมบูรณ์แล้วตามมาตรา 681วรรคหนึ่ง และไม่จัดเป็ฯการประกันหนี้ในอนาคตแต่อย่างใด

ทั้งนี้ จากการศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่นนั้น สามารถสรุปหลักการว่าด้วยการประกันหนี้ของแต่ละประเทศได้ว่า แต่ละประเทศจะมีการแบ่งลักษณะการประกันหนี้ด้วยบุคคล และการประกันหนี้ด้วยทรัพย์ออกจากกัน โดยการประกันหนี้ด้วยบุคคลนั้น โดยหลักแล้วมีลักษณะคล้ายกัน คือสมบูรณ์โดยการตกลงด้วยวาจา แต่การบังคับตามสัญญานั้นต้องอาศัยหลักฐานเป็นหนังสือ ส่วนการประกันด้วยทรัพย์นั้น จะมีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างกัน โดยจำแนกได้ ดังนี้

(1) ประเทศอังกฤษ

การประกันหนี้ด้วยทรัพย์ตามกฎหมายอังกฤษนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ Pledge, Mortgage และ Charge โดย Pledge คือการประกันหนี้โดยการส่งมอบการครองครองทรัพย์สินแก่เจ้าหนี้ ดังนั้น ความสมบูรณ์ของ Pledge จึงขึ้นอยู่กับการครอบครองทรัพย์ของเจ้าหนี้เป็นสำคัญ โดยไม่จำต้องมีการทำหลักฐานเป็นหนังสือ

ส่วน Mortgage นั้น จะมีการโอนกรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน(Transfer of the title) เพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้ โดยอาจเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย (Legal Title) หรือเป็นเพียงการโอนสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน ดังกล่าว (Beneficial Title) ก็ได้

สำหรับ Charge นั้น เป็นหลักประกันที่ไม่ต้องมีการโอนกรรมสิทธิ์หรือการครอบครอง ทั้งนี้ เป็นหลักที่เกิดขึ้นจากคำพิพากษาตามหลักความเป็นธรรม (Equitable concept) โดยเจ้าหนี้จะเกิดสิทธิในการกำกับดูแลทรัพย์สินภายใต้ข้อตกลง Charge เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้หรือกระทำการอื่นใดตามแต่ที่ได้ตกลงกันว่าให้ถือเป็นการผิดสัญญา

(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สัญญาหลักประกัน (Secured Transaction) นั้นได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายพาณิชย์เอกรูป (Uniform Commercial Code) โดยมาตรานี้จะครอบคลุมสัญญาหรือนิติสัมพันธ์ ไม่ว่าในรูปแบบใดๆ ที่ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อประโยชน์ในทางประกันการชำระหนี้ให้กับบุคคลหนึ่ง เหนือทรัพย์สินของอีกบุคคลหนึ่ง เช่น การจำนำ, การโอนสิทธิเรียกร้อง, การจำนอง หรือ การตั้งทรัสต์ (trust) เป็นต้น

ทั้งนี้ สัญญาจะเกิดขึ้นได้นั้นต่อเมื่อผู้ให้ประกันซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นได้ลงลายมือชื่อในสัญญาประกันหนี้โดยระบุถึงทรัพย์และขอบเขตความรับผิด โดยเจ้าหนี้อาจเลือกบังคับชำระหนี้ได้หลายวิธีการ เจ้าหนี้มีประกันอาจบังคับหลักประกันผ่านกระบวนการทางศาล หรือบังคับด้วยวิธีอื่นตามที่คู่สัญญาตกลงกัน

(3) ประเทศญี่ปุ่น

การประกันด้วยทรัพย์อาจเป็นการประกันด้วยทรัพย์เฉพาะสิ่งของลูกหนี้หรือบุคคลที่สามก็ได้ โดยสามารถกระทำได้หลายรูปแบบนิติสัมพันธ์ เช่น Preferential Right, Mortgage, Right of retention, Title transfer security, Pledge, Hypothec อย่างไรก็ตาม ในที่นี้ขออธิบายถึงเฉพาะในส่วนของ Pledge และ Hypothec โดย Pledge คือ สัญญาหลักประกันที่ให้สิทธิเจ้าหนี้ในการถือครองทรัพย์สินซึ่งอาจเป็นของลูกหนี้หรือของบุคคลที่สาม โดยสามารถกระทำได้ทั้งต่อสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ส่วน Hypothec นั้น คือ สัญญาหลักประกันอย่างหนึ่งที่ไม่ต้องมีการส่งมอบการครอบครองทรัพย์ โดยอาจทำเหนืออสังหาริมทรัพย์ อุปกรณ์การเกษตร อุปกรณ์การก่อสร้าง เรือ เครื่องบิน ยานพาหนะ และสิทธิสัมปทานต่างๆ

จากหลักกฎหมายว่าด้วยการประกันหนี้ในต่างประเทศข้างต้นนั้น แม้จะปรากฏบทบัญญัติว่าด้วยการประกันหนี้ในอนาคตที่ชัดเจนในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม มีเพียงประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ที่บัญญัติรับรองการประกันหนี้ในอนาคตเอาไว้อย่างชัดเจน

แต่ถึงกระนั้น กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาก็มิได้กำหนดขอบเขตของหนี้ในอนาคตเอาไว้ ดังนั้นอำนาจดุลพินิจในการจำกัดขอบเขตของหนี้ในอนาคตจึงเป็นของผู้พิพากษาในแต่ละมลรัฐ ซึ่งก็จะมีการตีความที่แตกต่างกันไปตามลักษณะสังคมของแต่ละท้องถิ่น โดยสามารถสรุปหลักการตีความหลักได้ดังนี้ (1) หลักเจตนารมณ์ของคู่สัญญา หรือหลักความเกี่ยวเนื่องกันของหนี้ (Determining Intent หรือ Same Class-Relatedness Rule) ซึ่งมีหลักการว่าหนี้ในอนาคตที่จะอยู่ภายใต้สัญญาประกันหนี้ในอนาคตนั้นจะต้องมีความเกี่ยวข้องกันหนี้ประธานแรกเริ่ม หรืออยู่ในความคาดหมายของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย และ (2) หลักความสุจริตและทางปกติการค้า (Good Faith and Conscionability) ซึ่งจะกำหนดขอบเขตของหนี้ในอนาคตว่าต้องเป็นหนี้ที่ไม่เกินกว่าตามปกติการค้า

ส่วนหลักการว่าด้วยการประกันหนี้ในอนาคตของประเทศญี่ปุ่น และประเทศอังกฤษนั้น แม้จะไม่มีการบัญญัติชัดเจน แต่ก็ต่างเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการว่าสามารถกระทำได้ โดยในประเทศอังกฤษได้ปรากฏความพยายามในการจำกัดขอบเขตของหนี้ในอนาคตในกฎหมายเกี่ยวกับการจำนองที่ดินบางฉบับ เช่น Uniform Land Security Interest Act โดยกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนยิ่งขึ้นของคำว่า Obligatory Advance หรือหนี้ที่เจ้าหนี้มีพันธะต้องกระทำ กล่าวคือ ครอบคลุมเฉพาะหนี้บังคับเท่านั้น

อนึ่ง ในส่วนของหลักการประกันหนี้ตามกฎหมายของประเทศไทยนั้น ก็สามารถแบ่งออกเป็นการประกันหนี้ด้วยบุคคลและการประกันหนี้ด้วยทรัพย์เช่นกัน โดยมีหลักการสอดคล้องกันว่าสัญญาประกันหนี้นั้น เป็นเพียงสัญญาอุปกรณ์ ดังนั้นความสมบูรณ์ของสัญญาประกันหนี้จึงย่อมขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของหนี้ประธานเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกับกรณีของกฎหมายแระเทศสหรัฐอเมริกา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติรับรองไว้อย่างชัดเจนว่าสัญญาค้ำประกันและสัญญาจำนองนั้น สามารถกระทำเพื่อหนี้ในอนาคตได้ หากหนี้ดังกล่าวนั้นอาจเกิดขึ้นได้จริง

อย่างไรก็ตาม ด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้ขยายความถึงขอบเขต และหน้าที่ความผูกพันระหว่างคู่สัญญาประกันหนี้ในอนาคตไว้โดยเฉพาะ จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความถึงลักษณะของหนี้ในอนาคตที่อาจอยู่ภายใต้สัญญาประกันหนี้ในอนาคต รูปแบบและวิธีการทำสัญญา ตลอดจนการสิ้นสุดของสัญญา เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้นำเสนอปัญหาต่าง ๆ ของการประกันเพื่อหนี้ในอนาคตมาแต่ต้นแล้วนั้น จะเห็นว่าปัญหาทั้งหมดเกิดจากการกฎหมายมีบัญญัติถึงประกันเพื่อหนี้ในอนาคตไว้เพียงในมาตรา 681 และมาตรา 707 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เท่านั้น ทำให้เกิดความไม่เพียงพอหรือไม่ชัดเจนของบทบัญญัติของการประกันเพื่อหนี้ในอนาคตดังกล่าว ทำให้ต้องอาศัยการตีความกฎหมาย หรือแนวคำพิพากษาของศาลฎีกามาช่วยสนับสนุนความเพิ่มเติม แต่อย่างไรก็ดียังมีในหลายประเด็นปัญหาที่ยังคงไม่ชัดเจนและยังไม่มีคำพิพากษาฎีกาเป็นบรรทัดฐาน

เพื่อแก้ข้อขัดข้องนี้ จึงขอเสนอแนะให้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

1.ให้เพิ่ม คำนิยามเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของคำว่า “ หนี้ในอนาคต ” ลงใน ป.พ.พ. ให้เกิดความชัดเจนว่า หนี้ในอนาคตหรืออะไร มีความหมายและขอบเขตเพียงใด เหมือนหรือต่างกับหนี้มีเงื่อนไขหรือไม่

ดังที่ได้ยกเป็นปัญหามาพิจารณาแล้วว่า หนี้ในอนาคตกับหนี้ที่มีเงื่อนไขนั้นเป็นอย่างเดียวกันหรือไม่ ซึ่งความเห็นของผู้เขียนมีความเห็นว่า หนี้ที่มีเงื่อนไขคือหนี้ในอนาคตประเภทหนึ่งนั้นเอง เนื่องจาก มาตรา 681 วรรคสอง อันเป็นตัวกำหนดถึงหนี้ในอนาคต หรือหนี้ที่มีเงื่อนไข (บังคับก่อน) ที่สามารถค้ำประกัน (หรือมีหลักประกันโดยประการอื่น)ได้นั้นต้องมีลักษณะของการที่ “อาจเป็นผลได้จริง” ซึ่งหากพิจารณาจากเงื่อนไขโดยกฎหมายในประการนี้นั้น ย่อมเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้สามารถสรุปได้ชัดเจนขึ้นที่ว่า หนี้ในอนาคต และหนี้ที่มีเงื่อนไข (บังคับก่อน)นั้นมีความเหมือนกันหรือเป็นกรณีเดียวกัน เนื่องจากคำว่า “อาจเป็นผล” ได้นั้นในหนี้ในอนาคต หากมีการเปรียบเทียบกับบทบัญญัติในส่วนของเงื่อนไขตามมาตรา 187 และ 189 นั้นที่มีการระบุว่าเงื่อนไขบังคับก่อนที่สามารถมีในนิติกรรมใดๆได้นั้นต้องไม่มีลักษณะที่เงื่อนไขนั้นไม่สามารถจะสำเร็จลงได้อย่างชัดแจ้ง และเงื่อนไขที่เป็นการพ้นวิสัยนั้นเอง ดังนั้นเมื่อมีการเปรียบเทียบภายใต้หลักการของเงื่อนไขตามหลักนิติกรรมข้างต้นแล้วนั้น ในหนี้ในอนาคต กับหนี้ที่มีเงื่อนไข (บังคับก่อน) ย่อมเป็นกรณีเดียวกัน

การนิยามขอบเขตและความหมายของหนี้ในอนาคตนั้น ผู้เขียนเสนอว่าจะต้องเป็นการกำหนดในลักษณะของการให้มีลักษณะที่ปรับไปได้ตามสภาวะข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันออกไป เช่นหนี้ในอนาคตของบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้บริโภค กับหนี้ในอนาคตของหุ้นส่วนบริษัทซึ่งเป็นองค์กรทางธุรกิจก็ควรจะแตกต่างกันออกไป โดยต้องพยายามจำกัดขอบเขตของคำว่าหนี้ในอนาคต

สำหรับบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้บริโภค ให้แคบและมีความหมายที่จำกัดกว่าหนี้ในอนาคตของหุ้นส่วนบริษัท เป็นต้น และควรกำหนดใช้ชัดเจนโดยเฉพาะเรื่องการประกันหนี้อนาคต เพราะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกันด้วยจำนองหรือจำนำนั้น อาจมีบุคคลภายนอกเข้ามาเป็นผู้จำนองหรือผู้จำนำประกันหนี้ให้กับลูกหนี้ จึงควรมีการจำกัดขอบเขตในเรื่องการประกันหนี้อนาคตดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญเพื่อมิให้เกิดข้อสัญญาที่เป็นภาระเกินควรแก่ผู้จำนองหรือผู้จำนำในการประกันนั้นด้วย

2. ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในลักษณะ 11 ว่าด้วยค้ำประกัน , ลักษณะ 12 ว่าด้วยจำนอง และลักษณะ 13 ว่าด้วยจำนำ ในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

2.1 กฎหมายได้มีการบัญญัติไว้ชัดเจนในเรื่องของค้ำประกัน และจำนองว่าสามารถทำขึ้นเพื่อเป็นประกันหนี้ในอนาคตได้ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 681 และ 707 ตามลำดับ แต่ในเรื่องจำนำนั้นกลับมิได้บัญญัติไว้ จึงเห็นควรให้เพิ่มบทบัญญัติอย่างชัดแจ้งในการจำนำว่าสามารถทำขึ้นเพื่อเป็นประกันหนี้ในอนาคตได้ด้วย

2.2 ประเด็นเรื่องการให้สิทธิผู้ค้ำประกันสามารถบอกเลิกการประกันเพื่อหนี้ในคราวอนาคตตามมาตรา 699 ได้ แต่มิได้ให้สิทธิในการบอกเลิกประกันเช่นเดียวกันนั้นแก่ผู้จำนองและผู้จำนำได้ด้วยทั้งที่มาตรา 681 กับมาตรา 699 เป็นมาตราที่บัญญัติไว้ควบคู่กันและต้องใช้ด้วยกันเสมอ กล่าวคือเมื่อมาตรา 681 บัญญัติให้สามารถมีการค้ำประกันเพื่อหนี้ในอนาคตหรือหนี้มีเงื่อนไขได้ ก็มีมาตรา 699 ที่บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ค้ำประกันที่จะบอกเลิกการค้ำประกันเพื่อหนี้ในอนาคตนั้นได้ ทั้งนี้เพื่อมิให้ผู้ค้ำประกันต้องผูกพันค้ำประกันหนี้อยู่ต่อไปโดยไม่มีวันสิ้นสุด และก็ควรให้สิทธิในการบอกเลิกการจำนองหรือจำนำซึ่งบุคคลภายนอกให้ไว้เป็นประกันหนี้ในอนาคตได้เช่นเดียวกับผู้ค้ำประกันด้วย จึงเห็นควรให้เพิ่มบทบัญญัติอย่างชัดแจ้งในลักษณะ 12 ว่าด้วยจำนอง และลักษณะ 13 ว่าด้วยจำนำ ให้นำมาตรา 699 มาใช้กับการจำนองและการจำนำซึ่งบุคคลภายนอกเป็นผู้ให้ไว้ได้เช่นเดียวกับผู้ค้ำประกันด้วย

3. ควรใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541 ให้คุ้มครองแก่สัญญาซึ่งมีวัตถุแห่งหนี้เป็นหนี้ในอนาคต รวมทั้งการค้ำประกัน จำนอง หรือจำนำ ซึ่งเป็นประกันหนี้นี้ โดยให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาออกประกาศให้สัญญาหนี้สินหมุนเวียน กับสัญญาหลักประกันแห่งหนี้ซึ่งผู้ประกอบการทำกับผู้บริโภค เป็นสัญญาควบคุม อยู่ภายใต้บังคับแห่งเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ก็จะเกิดผลบังคับตามมาตรา 35 ตรี

และมาตรา 35 จัตวา ต่อไป คือในกรณีที่ไม่ได้มีการเขียนข้อสัญญาให้เป็นไปตามเงื่อนไขก็ดี หรือเขียนไว้แต่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขก็ดีที่ ให้ถือเอาประกาศและเงื่อนไขของคณะกรรมการ ฯ เป็นส่วนหนึ่งของข้อสัญญา รวมทั้งกรณีกลับกันของผล กล่าวคือ หากคณะกรรมการประกาศไม่ให้มีข้อสัญญาใด แต่ในสัญญานั้นกลับมี ตามผลที่กำหนดกล่าวไว้ว่าให้ถือว่าไม่มีข้อสัญญาเช่นว่านั้น

4. ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในลักษณะ 14 ว่าด้วยเก็บของในคลังสินค้า โดยกำหนดให้ชัดเจนในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

4.1 กำหนดมิให้จำนำของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าเพื่อเป็นประกันหนี้หนี้ในอนาคตได้ เฉพาะที่มิได้เป็นหนี้สินเชื่อหมุนเวียนเท่านั้น เช่น สามารถทำขึ้นเพื่อเป็นประกันหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินที่ยังมิได้ทำขึ้นในขณะที่ทำจำนำประทวนสินค้า หรือจำนำใบรับของคลังสินค้านั้นได้ แต่จะจำนำประทวนสินค้า หรือจำนำใบรับของคลังสินค้าเพื่อเป็นประกันหนี้หมุนเวียนเช่น สัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี สัญญาทรัสต์รีซีท หรือเลตเตอร์ ออฟ เครดิต ไม่ได้ เพราะโดยปกติประเพณีของการเก็บของในคลังสินค้านั้น ผู้ฝากประสงค์เพียงจะฝากสินค้าไว้ในชั่วระยะเวลาจำกัดเท่านั้น เนื่องจากต้องเสียค่าฝากหรือค่าบำเหน็จแก่นายคลังสินค้าด้วย หากจะให้จำนำเพื่อเป็นประกันหนี้สินหมุนเวียนซึ่งสามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่องไม่มีจำกัดระยะเวลาแล้วก็จะทำให้สินค้านั้นต้องเก็บรักษาไว้ในคลังสินค้าอย่างยาวนานโดยไม่มีระยะเวลาจำกัด <u>และมีลักษณะเป็นการเช่าพื้นที่เพื่อใช้เก็บสินค้า</u> ซึ่งเป็นกิจการที่นายคลังสินค้าจะกระทำมิได้ ฉะนั้น หากยอมให้มีการจำนำเพื่อเป็นประกันหนี้สินหมุนเวียนหรือหนี้ที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาชำระหนี้แล้วก็จะเป็นการขัดกับเจตนาของผู้ฝากและขัดต่อวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่บัญญัติให้มีเรื่องการเก็บของในคลังสินค้าด้วย

4.2 เนื่องจาก ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 14 ว่าด้วยเก็บของในคลังสินค้า บัญญัติไว้เพียงแต่กรณีการบังคับจำนำประทวนสินค้าเท่านั้น มิได้บัญญัติไว้ถึงกรณีบังคับจำนำใบรับของคลังสินค้าซึ่งถือเป็นการจำนำลำดับ 2 ไว้ด้วย ทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญ จึงควรกำหนดให้ชัดเจนถึงวิธีการบังคับจำนำใบรับของคลังสินค้าไว้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องกำหนดเงื่อนไขให้คล้ายกับการบังคับจำนองลำดับหลังในมาตรา มาตรา 731 ว่า ผู้รับจำนำใบรับของคลังสินค้าจะบังคับตามสิทธิของตนให้เสียหายแก่ผู้รับจำนำประทวนสินค้า ซึ่งเป็นผู้รับจำนำคนก่อนไม่ได้

ข้อที่ควรบัญญัติเพิ่มเติมถึงวิธีการบังคับจำนำใบรับของคลังสินค้านั้น มีดังต่อไปนี้

1. ผู้รับจำนำใบรับของคลังสินค้าจะบังคับตามสิทธิของตนให้เสียหายแก่ผู้รับจำนำประทวนสินค้า ท่านว่าหาอาจทำได้ไม่*(เทียบเคียงมาตรา 731)*

2. เมื่อหนี้ที่จำนำใบรับของคลังสินค้าถึงกำหนดชำระแล้วลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าจะต้องทำคำคัดค้านตามระเบียบในเรื่องการคัดค้านตั๋วเงินก่อน *(เทียบเคียงมาตรา 790)*
3. ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าจะต้องมีหนังสือแจ้งให้นายคลังสินค้าทราบถึงเหตุที่ไม่ชำระหนี้นั้น พร้อมด้วยคำคัดค้าน เพื่อขอให้นายคลังสินค้าขายทอดตลาดสินค้านั้น *(เทียบเคียงมาตรา 790)*
4. ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าจะต้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฝากและลูกหนี้(กรณีที่จำนำเพื่อเป็นประกันหนี้ให้กับบุคคลอื่นที่มิใช่ตัวผู้ฝากเอง) ทราบวัน เวลา และสถานที่ขายทอดตลาด*(เทียบเคียงมาตรา 790)*
5. เมื่อขายทอดตลาดแล้ว นายคลังสินค้ามีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดและค่าฝากที่ค้างแก่ตนได้ก่อน เหลือเงินสุทธิเท่าใดนายคลังสินค้าต้องมอบให้แก่ผู้รับจำนำลำดับแรก(คือผู้ทรงประทวนสินค้า) เมื่อเขาเวนคืนประทวนสินค้า *(เทียบเคียงมาตรา 792 วรรคแรก)*
6. หากยังมีเงินเหลืออยู่อีก นายคลังสินค้าจึงจะมอบให้แก่ผู้รับจำนำคนหลัง(คือผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า)เมื่อเขาเวนคืนใบรับของคลังสินค้า *(เทียบเคียงมาตรา 792 วรรค 2)*
7. เมื่อผู้รับจำนำทุกคนได้รับชำระหนี้แล้ว หากมีเงินเหลืออยู่อีก นายคลังสินค้าต้องมอบให้แก่ผู้ฝาก *(เทียบเคียงมาตรา 792 วรรค 2)*
8. หากผู้รับจำนำ(ไม่ว่าจะเป็นผู้รับจำนำลำดับแรกคือผู้ทรงประทวนสินค้า หรือผู้รับจำนำคนหลังคือผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า) ยังมิได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ก็มีสิทธิไล่เบี้ยเอากับผู้สลักหลังคือผู้จำนำ หรือลูกหนี้ที่ประกันได้ แต่ต้องปรากฏว่าได้มีการขายทอดตลาดภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่มีคำคัดค้าน *(เทียบเคียงมาตรา 794 วรรคแรก)*
9. และมิให้ฟ้องไล่เบี้ยเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ขายทอดตลาด *(เทียบเคียงมาตรา 794 วรรค 2)*